

Z. Br.

Historia medycyny morskiej w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 9/1, 138-139

1964

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

książki K. F. Olechnowitza *Der Schiffbau der hansischen Spätzeit*² i jednocześnie dyskusja nad jej problemami. Uwagi dra Gierszewskiego mają niejednokrotnie charakter uzupełniający lub też wskazujący nie wykorzystane możliwości badawcze, a nawet zawierają propozycje nieco innego spojrzenia na niektóre zagadnienia. Jak słusznie pisze Gierszewski na wstępie artykułu, „wymiana poglądów i doświadczeń badawczych w dyscyplinie stosunkowo młodej może dać asumpt do ustalenia pewnych kwestii drogą dalszych badań“. Taką stosunkowo młodą dziedziną badań są właśnie dzieje produkcji statków i historia stoczni.

Z. Br.

DZIEJE BUDOWY KONTRTORPEDOWCA „BURZA“

W nrze 7—8/1963 „Przeglądu Morskiego“ ukazał się artykuł Jerzego Pertka *Dzieje budowy ORP „Burza“ (z okazji 30-lecia wodowania okrętu)*. Na wstępie autor zrelacjonował przebieg pertraktacji, które doprowadziły do umowy z Chantiers Navals Français na dostawę Polsce dwóch kontrtorpedowców, następnie przedstawił historię budowy jednego z nich, „Burzy“, oraz kłopoty techniczne z turbinami tego okrętu, wreszcie opisał jego wodowanie i prace montażowe. Jak wiadomo, dzisiaj „Burza“ służy jako okręt-muzeum, będąc jedynym w Polsce obiektem muzealnym tego rodzaju. Artykuł jest technicznym fragmentem przygotowawanej przez J. Pertka obszernej monografii tego historycznego okrętu¹.

Z. Br.

FIGURY GALIONOWE Z MUZEUM W BERGEN

W nrze 9/1963 „Morza“ dr Stanisław Bernatt reprodukuje fotografie figur galionowych zdobiących dzioby kilku okrętów z XIX w. Obecnie figury te znajdują się w nowym muzeum morskim w Bergen. Ciekawa jest uwaga dra Bernatta w towarzyszącym zdjęciom artykuliku, że „szacunek, z jakim ludzie odnoszą się obecnie do wszystkiego, co powiązane jest z dawną żeglugą, szczególnie żaglowcami, spowodował, że dzisiaj tu i tam znowu zaczyna się zdobić figurami galionowymi dzioby nowoczesnych statków“. Np. przed kilku laty figurą taką (oczywiście dzieło współczesne) umieszczono na dziobnicy francuskiego zbiornikowca „Esso Paris“.

Z. Br.

HISTORIA MEDYCyny MORSKIEJ W POLSCE

W nrze 1—2/1963 „Biuletynu Instytutu Medycyny Morskiej w Gdańsku“ został opublikowany (w języku polskim i angielskim) referat prof. dra Zenona Buczow-

² Weimar 1960. K. F. Olechnowitz jest też autorem pracy *Die hansischen Schiffszimmerleute*, „Wissenschaftliche Zeitschrift der Universität Rostock, Gesellschaftliche und Sprachwissenschaftliche Reihe“, rocznik 7, 1957—58, zes. 3.

¹ W 1961 r. ukazała się podobna monografia tego autora: *Dzieje ORP „Orzeł“*. J. Pertek jest też autorem 20 broszur przedstawiających historię i opisy techniczne wszystkich okrętów wojennych pod polską banderą z lat 1920—1945 (cykl *Miniatury morskie*, seria *Polskie okręty wojenne w latach 1920—1945*. Gdynia 1959).

skiego *Historia i rozwój medycyny morskiej w Polsce*, wygłoszony na Sekcji Medycyny Morskiej VI Krajowej Konferencji Medycyny Pracy, która się odbyła w dniach 14—16 VI 1962 w Gdańsku. Zestawiona na końcu referatu bibliografia liczy 26 pozycji.

Z. Br.

O MERKATORZE W MIESIĘCZNIKU „SEEVERKEHR“

Z okazji 450 rocznicy urodzin Merkatora¹ wychodzący w NRD miesięcznik „Seeverkehr“ opublikował w nrze 3/1963 artykuł inżyniera kartografii E. Pohlana *Gerhard Mercator — Begründer des wissenschaftlichen Kartographie*.

Z. Br.

Z HISTORII SZKOLENIA NAWIGATORÓW W ANGLII

Ian A. Borland, sekretarz Szkoły Nawigacyjnej (Thames Nautical Training College), w związku z setną rocznicą otrzymania przez tę szkołę pierwszego statku szkolnego, fregaty „Worcester“, opublikował w nrze 23/1963 „British Shipping“ artykuł *A hundred years of nautical training*, w którym przedstawił kolejne statki szkolne, którymi dysponowała szkoła w okresie owego stulecia.

Z. Br.

ARCHIVES INTERNATIONALES D'HISTOIRE DES SCIENCES
LATA 1961—1963

W latach 1961—1963 „Archives Internationales d'Histoire des Sciences“ — organ Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki — ukazywał się w podwójnych numerach dwa razy rocznie.

Wśród artykułów nru 54—55 z 1961 r. warto wymienić pracę naczelnego redaktora „Archiwów“ P. Costabela, omawiającą poświęcone mechanice dzieło *De viribus vivis* XVIII-wiecznego uczonego jugosłowiańskiego R. Boscovica. A. T. Grigorian zamieścił interesującą rozprawkę oceniającą idee zawarte w *Principiach* Newtona i *Autobiografii* Einsteina z punktu widzenia zagadnień historii nauki. W tym i następnym numerze zasługuje również na uwagę obszerny artykuł uczonego japońskiego Eikoh Ma na temat pierwszych kontaktów nauki japońskiej z osiągnięciami zachodniej medycyny. Praca opiera się na pamiętnikach japońskiego lekarza Sugita Gempaku (1733—1817), wybitnego praktyka i pioniera zachodniej medycyny.

Ponadto w numerze znajduje się sprawozdanie Z. Skubały z działalności Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Unii Historii Nauki. W bogatym dziale recenzji trzy są pióra autorów polskich: pracę Z. Skubały i Z. Tokarskiego *Les universités polonaises* recenzuje W. Voisé, J. S. Musabiełkowa *Istorija organizatsionno sintsieza w Rossii* — E. Trepka, a wydane przez E. Rosena *Three Copernican Treatises* — J. Dobrzycki.

¹ Spolonizowana pisownia tego nazwiska jest powszechnie u nas używana. Dlatego dziwi umieszczenie w *Matej encyklopedii PWN* hasła *Mercator* (co nieco utrudnia jego znalezienie).